

УСТАМИ ДІТИНИ...

Війна несподівано увірвалась у життя кожного українця. Не хотілося вірити, що це відбувається на нашій благословенній землі, яка ще не забула страхіт минулого століття, на

якій ще живуть учасники, свідки чи просто ровесники війни минулої. Ще не всюди зрівнялись із поверхнею окопи, що ховали від ворога наших дідів і батьків. Ще оживають у спогадах солдатських вдів звірства, які доводилось пізнати нашому народові...

І ось — як грім серед ясного неба для тих, хто беззастережно вірив у ширі почуття нашого так званого брата, і боліше сприйняття дійсності тими, котрі неодноразово застерігали від подібного сценарію. На нашій землі йде до безумства спотворена війна, в якій дійсний ворог не визнає себе ні ініціатором, ні учасником.

Шокований світ по-справжньому наляканий, проте не стільки ситуацією в Україні, скільки можливістю поширення цієї трагедії на захід. Лише окремі зарубіжні представники називають речі своїми іменами... Це, на превеликий жаль, залишається частиною великої політичної гри, в якій ціна людського життя нівелюється у порівнянні з іншими цінами, поставленими на карту цієї жорстокої гри.

Та ми повертаємось до власних болю-

чих проблем і прагнемо показати, як же на нинішні події дивляться найменші громадяни нашої країни, бо саме їхніми устами, як відомо, глаголить істина.

Урок образотворчого мистецтва у 2-б класі Кременецької ЗОШ № 1 провела молодий педагог, випускниця нашого ВНЗ Анна Козачок. Перед дітьми озвучено тему заняття — "Війна і мир — у малюнку".

Звичайно, процесу малювання передувала вступна бесіда, що була поділена на два розділи: "Як ви бачите війну?" і "Кольори миру". Розгортаючи ці теми, діти поступово заглиблювались у їх зміст і згодом почали висловлювати вже не зовсім дитячі думки: "Війна — це коли немає миру" (Саша Вашинюк); "Росія б'ється з Україною. Скрізь страшні фарби: чорна — це зло і червона — це кров" (Вероніка Вербицька); "Люди вбивають один одного. Не знаю, чому. Кругом

танки, літаки падають" (Денис Трачук); "Війна руйнує будинки, падають люди, горять ліси. Сірі танки і БТРи. Наші воїни замасковані у темно-зелену форму, щоб вороги не побачили" (Андрій Дроздовський).

А мир постає в дитячій уяві не просто в кольорах природи, як-от "голубе небо, жовта пшениця, зелена трава" (Надя Якимчук), "сад із плодами" (Вероніка Вербицька), "веселка, живі рослини" (Назар Шулінський), "сонце, живий ліс" (Женя Омельчук). Дехто з дітей переходить з кольорової гами до зображення миру більш глибокого, можна сказати соціального, та з особливим пост воєнним акцентом: "Не стріляють танки, не вмирають люди. Все добре" (Антон Юрчик). Денис Трачук зумів вдало поєднати кольори з їх символічним значенням: "Чорні хмари

відходять, а наступають білі, блакитні". "Люди обіймають один одного, радіють. Україна переможе, бо добро завжди перемагає зло", — глибоко переконана Вероніка Вербицька.

Проте окремої уваги заслуговує розповідь Давидка Римаря: "Війна — це вбивства, вибухи, перестрілки, танки, сумні люди. Росія воює з Україною, тому що Путін хотів забрати нашу землю. Йому не вдається цього зробити. Наші війська знищили багато ворожих батальйонів". Картини війни маленький школяр бачить не лише класично статичними ("чорний колір диму, сірий і коричневий колір зброї, злі кольори, бо наступає зло, а ще оранжевий вогонь і червона кров"), а й у певній мірі (з огляду на ситуацію) позитивно динамічними: "російські прапори під українськими танками, а українські — зверху і в руках солдат", "українські солдати кидають гранати на російський танк — і він вибухає", "розвівається чорно-червоний прапор, який означає 'смерть ворогам!'"

Хлопчина малює мир світлим, яскравими фарбами ("райдуга, птахи, квіти, метелики" і підписи "Слава Україні!", "Героям слава!"), та

не лише у малюнках розкриває свої таланти: зараз він вишиває два Тризуби, бо вважає їх "дуже важливими для України".

І зовсім не дивно, що Давид росте справжнім патріотом. Особлива гордість і приклад для

наслідування — його тато Віктор Римар. Окрім своєї нинішньої волонтерської діяльності, він вчить сина, як маскуватися, битися в рукопашному бою саперною лопаткою, як захистити себе від снайпера ("обкопати себе землею, вкопатися, зробити навколо себе стінку із землі, а зверху накинути маскувальну сітку, щоб ворог не помітив..."). Зі слів хлопчика, йому відома будова танка, він знає, "що треба відкрутити, щоб танк загорівся", а "тато дуже злий на Росію, бо Путін повбивав багато наших людей". На своїй пілотці юний майстер "зняв російську зірку, розбив її молотком, а на її місце прикріпив козацьку кокарду".

Крім татової науки, гарним натхненником у справах милосердя є бабуся Марія Федорівна, котра пече

пиріжки та солодке печиво для українських солдат, в'яже їм носки і виштопує на них дорогі слова "Слава Україні!". Маленький патріот бажає усім нашим воїнам повернутися живими, здоровими, а ще миру на нашій землі.

Решту почуттів, думок і бажань діти висловили у своїх малюнках, які вирішили відправити туди, де й досі йдуть бої і летить кров. Хай це буде для наших захисників в істоткою підтримки та любові, що прискорить мир і додасть їм сил для перемоги над підступним ворогом і повернення до рідних домів.

Хай же восторжествує істина, висловлена дитячими устами!

Ольга СТАВІНСЬКА, бібліотекар

Улас Самчук — одна з найяскравіших постатей українства, людина, яка зуміла втілити в собі найкращі риси української ментальності: ліризм, поетичність, вразливість серця — і перебороти його найбільші хвиби: індивідуалізм, невміння підпорядковувати свої інтереси інтересам загалу. Тому вивчення творчої спадщини нашого всесвітньо відомого земляка, письменника, публіциста, громадсько-політичного діяча — це спроба зрозуміти його багатий душевний світ, знайти в ньому те, що має стати опорою у сучасному житті. Пропонуємо увазі читачів огляд наукових розвідок у дослідженні літературного спадку Уласа Самчука, серед яких переважають праці викладачів нашого ВНЗ і науковців Волині.

Основний крок до розуміння творчості письменника — його біографія. Одним із перших і найповніших видань в українській літературній критиці на цю тему стала монографія кременчанина Гаврила Чернихівського "Улас Самчук: сторінки біографії" — перше дослідження життєпису видатного прозаїка ХХ ст., уродженця землі Волинської. У пропонованій праці висвітлюється життя письменника на тлі складної епохи, в якій він жив і творив. Книга ілюстрована багатьма світлинами.

Біографія письменника тісно переплітається з його творчістю, яку він ідентифікує з біографією свого покоління та народу. Це унікальна ситуація в історії творчого слова, коли новий активний герой формувався в українській прозі ХХ ст. разом з автором і перед яким стоять ті самі питання, які намагається розв'язати сам письменник. Тому провідним мотивом

«Літописець землі Волинської»

творчості звучить ідея боротьби за своє існування в світі не тільки окремо взятого героя, а й цілого українського народу, а також ідентичності української нації. Тему національної ментальності героя-українця у творчості У. Самчука досліджує науковець нашої академії Ірина Комінярська у своїй монографії "Улас Самчук: alter ego і alter idem".

"Я ставив і зараз ставлю, як на письменника, виразне завдання: хочу бути літописцем українського простору в добі, яку сам бачу, чую, переживаю", — писав Самчук. Кращі його твори, як-от, трилогії "Волинь" та "Ост", роман "Марія", підтвердили, що письменник з честю виконав поставлене перед собою завдання. Він — автор 22 книг, у тому числі двох трилогій, а також значної кількості журнальних і газетних публікацій. Складна, суперечлива доля разом з талантом дала можливість претендувати на роль "літописця українського простору". Улас Самчук, як справедливо зазначав Остап Тарнавський, виправдав себе своєю творчістю, він не порушував вимог, поставлених перед собою..., в цьому сприяли йому не тільки врівноважений і твердий характер, а й талант, що ним обдарувала його українська земля, літературний досвід, здобутий на Заході, послідовна праця й бажання нового, кращого, досконалішого. Посібник А. М. Фасолі "Великий учитель свого народу. Вивчення творчості Уласа Самчука в середній школі" є спробою осягнути творчу спадщину письменника і на його прикладі показати шлях української літератури воєнного та повоєнного періоду як на Україні, так і за її межами.

Творчість Уласа Самчука тісно

пов'язана з його громадсько-політичною діяльністю, а в багатьох випадках (особливо це стосується публіцистики) — і зумовлена нею. Публіцистика письменника — це об'єктивний, а часто й критичний погляд на себе, на життєвий шлях свій і свого народу, який спонукає читача діяти. Специфіка громадсько-політичної діяльності полягала в його впливові на становлення і розвиток української національної свідомості через літературну творчість. Дослідження громадсько-політичної біографії Уласа Самчука, еволюції його суспільно-політичних поглядів дає можливість прослідкувати розвиток ідеології українського державотворення впродовж ХХ ст., суттєво уточнити і доповнити наукову концепцію новітньої історії України. В науковій праці "Між Сциллою політики і Харібдою творчості: монографія" (А. Жив'юк) здійснено спробу комплексного дослідження багатогранної громадсько-політичної діяльності Уласа Самчука та впливу його творчості на розвиток української національної свідомості.

В багатій літературно-публіцистичній спадщині У. Самчука слід відмітити його просвітницьку і виховну роль. Початок просвітницької діяльності припадає на 20-ті рр. ХХ ст., коли національна стихія намагалася перебороти чужі впливи на культурно-освітньому рівні. Участь У. Самчука значно сприяла освітньо-інтелектуальним зрушенням на Волині. Напрями просвітницької діяльності означені такими періодами: діяльність у Крем'янецькій "Просвіті"; культурно-освітня робота на Закарпатті; справи шкільництва та освіти, пов'язані з діяльністю як головного редактора газети

"Волинь", члена Ради окружної "Просвіти" в Рівному; керівництво культурно-освітнім відділом Українського Національного об'єднання у Берліні. Педагогічні й просвітницькі аспекти діяльності проаналізовано в монографії Н. В. Приймача "Просвітницька діяльність та педагогічні погляди Уласа Самчука".

Свій обов'язок перед собою і нацією У. Самчук вбачав у тому, щоб "лишити по собі слід у слові — і то у слові солідного виваю". І хоча довгі роки цей слід видатного земляка приховували, в кінці ХХ ст. читач отримав змогу прочитати й оцінити спадок майстра. Першою ластівкою нашого ставлення до особи і діяльності письменника стала урочища академія, присвячена творчості У. Самчука, і виданий за її матеріалами збірник "Улас Самчук — видатний український письменник ХХ ст." (1993 р.). Наукові розвідки, запропоновані в цьому збірнику, торкаються лише перших творів митця, опублікованих в Україні.

Цілісний образ письменника, політика, громадського діяча намагалися створити співавтори збірника Всеукраїнської наукової конференції "Улас Самчук: художнє осмислення української долі в ХХ столітті" (2005 р.). Серед матеріалів цієї конференції — наукові праці викладачів нашої академії О. В. Пасічник, О. В. Васишина, О. Г. Легкун, О. П. Макаренко, Н. В. Приймач.

Завдячуючи людям, зацікавленим творчістю Уласа Самчука, відбулося його повернення на рідну землю, і ми можемо збагнути всю могутність його таланту, всю велич його внеску до скарбниці культури рідного народу.